

Nadporučík děl. František Dvořák:

Útoky bojovými chemickými látkami proti bateriím DPL. v zápolí.

Nepřátelské letectvo se bude často snažit umlčet aktivní prostředky OPL., aby nemuselo počítat s jejich palbou při provádění svých úkolů. Útoky na palebná postavení baterií p. l. budou prováděny plánovitě podle připraveného předem časového rozvrhu, v rámci celkové místní akce nepřátelského letectva. Zpravidla současně s útoky na baterie bude provádět útočnickovo letectvo své hlavní bojové úkoly, na příklad bombardování objektů chráněných DPL. Překvapení, přinucení baterie k sebeobraně a odpoutání její palby od chráněných objektů budou často předpoklady, dostačujícími útočníku k provedení hlavního úkolu jeho letectva. Běře-li ještě v úvahu veliké rychlosti moderních typů letounů, blízkost nepřátelských letišť a pravděpodobnost, že letectvo napadeného nebude moci zasáhnout do boje včas (napadený nemá takovou vzdušnou převahu, aby jeho letectvo bylo nepřetržitě ve vzduchu na střehu), přicházíme k závěru, že prostředky pozemní obrany p. l. budou při rychlých akcích nepřátelského letectva často jedinými aktivními činiteli OPL.

Nepřátelské letectvo může útočit na palebná postavení baterií p. l. bombardováním, střelbou z kulometů a postřikem bojovou chemickou látkou.

Bude-li útočník bombardovat baterii z velké výšky, aby tak unikl z prostoru neúčinnějšího postřelování z protiletadlových děl a kulometů, zmenší se pravděpodobnost zásahu bombardovaného cíle, která jest u trhačích pum podmínkou úspěchu. Jistějšího účinku za stejných podmínek dosáhne však útočník použitím plynových pum, protože u těchto pum se nevyžaduje taková přesnost zásahu jako u pum trhačích. Dopadení plynových pum do prostoru palebného postavení baterie přinutí baterii přerušit na několik okamžiků bojovou činnost a učinit opatření k ochraně proti bojovým chemickým látkám.

Všimněme si především, jak působí plynová maska v ochranné poloze na bojovou činnost protiletadlové baterie. Rychle se pohybující vzdušný cíl je vydán palbě baterie nejvýše po dobu několika minut a v této krátké době musí baterie připravit střelbu a vypálit co největší počet ran. Je proto nutno využít účelně při náletu nepřátelských letadel každé vteřiny času.

Zaútočí-li letoun na baterii bojovou chemickou látkou v okamžiku náletu, t. j. v době střelby na cíl, přeruší tím činnost baterie na určitý počet vteřin, nutných k nasazení plynové masky, znovuzachycení cíle, a třeba-li, i k novému zjištění prvků střelby. Optické způsoby dodávání povelů za plynového útoku zpomalují střelbu a nedávají možnost kontrolovat správné převzetí povelů střelby. Hmota zorníků masky není nikdy tak průzračná, aby neležela jako prostorová překážka mezi okem a cílem anebo okem a stupnicemi s ukazováčky. Nasazená maska omezuje částečně výhled a nedovolí oku přimknout se okulárům dalekohledu. Z celkové fyzické únavy nositele masky má nejnepříznivější vliv na střelbu únava zraku. Pocit osamocenosti, nejistoty a strach se projeví u některých jednotlivců zvláště za prvních plynových útoků a bude mít nepříznivý vliv na souhru činnosti baterie jako celku. Prakticky se projeví všechny vyjmenované vlivy, působící za plynového útoku, jako zpomalení a menší přesnost střelby. Tyto škodlivé vlivy lze sice zmenšit častým výcvikem v dlouhodobém nošení masky, ale nelze je úplně odstranit. Je proto nutno uvědomit si skutečnost, že útočník dosáhne určitého úspěchu již tím, že přinutí protiletadlovou baterii, aby si její obsluhu nasadila plynové masky.

Bombardování plynovými pumami.

Ačkoliv odborníci různých armád se shodují v názoru, že použití boj. chem. látek v leteckých pumách je neekonomické a málo účinné, přece nelze neočekávat použití tohoto druhu pum v příští válce. S výhodou lze použít plynových pum při útocích na palebná postavení baterií p. l. Taktický požadavek okamžitého využití útoku diktuje útočníkovi, aby použil proti bateriím DPL. především pum plněných prchavými boj. chem. látkami. Pravděpodobnost zásahu cíle oblakem plynu se zvětší za příznivých povětrnostních podmínek do té míry, že i pumy dopadnuvší 500 až 1000 metrů od palebného postavení mohou způsobit v baterii plynový poplach. Při použití trvalých boj. chem. látek je nutno, aby pumy buď přímo zasáhly cíl, aneb alespoň dopadly do jeho největší blízkosti, nemá-li zůstat nevyužit zpuchýřující účinek látky. Časovací pumy, plněné trvalou boj. chem. látkou a zkoušené v jedné armádě, mají značný zamořovací účinek a použití jich jest ekonomické.

Zápalnými pumíčkami, rozhazovanými do prostoru palebného postavení nebo automobilového parku, bude se útočník snažit zapálit zásoby střeliva a automobilních pohonných hmot.

Oslepit baterii kouřovými nebo mlhotvornými pumami se útočníku zřídka zdaří. Nelze však ani způsob tohoto útoku zavrhnout. Otravný oblak, vyvíjející se z dopadnuvších pum po dobu několika vteřin, má určité pozoruhodné vlastnosti: nápadně upozorní napadeného na útok plynem, značně působí morálně, prodlužuje dobu plynového útoku; oblak může částečně oslepit baterii a při příznivých povětrnostních i terénních podmínkách působí do značných dálek.

Protože při použití plynových pum nemůže počítat útočník s tím, že napadeného překvapí vytvořením smrtící koncentrace plynu, nebude útok plynem skrývat a zastírat, a naopak se bude snažit, aby baterie upozorovala nebezpečí plynu i při dopadu pum daleko od palebného postavení. Proto nejčastěji použije útočník plynů viditelných a zjištělých čichem. Baterie musí však být připravena i na útok plynem zákeřným a plyny neznámými.

Doba trvání plynového poplachu u baterie závisí na druhu použité boj. chem. látky, na povětrnostních podmínkách, terénu a na vzdálenosti dopadu pum od palebného postavení. Tato doba bude u prchavých látek trvat zpravidla několik minut.

Útok postřikem z letounu.

Útok postřikem z letounu je pro baterii mnohem nebezpečnější nežli bombardování plynovými pumami. Odvážný letec může jedním nízkým náletem zamořit trvalou bojovou chemickou látkou celý prostor palebného postavení.

Podle cizí literatury používá jedna sousední armáda tlakového rozstřikovače, jímž lze dosáhnout účinného zamoření plochy ještě z výšky jednoho tisíce metrů. Prakticky jest u tohoto druhu rozstřikovačů nejúčinnějším postřik provedený při výšce letounu asi 300 metrů, při čemž zamořené pásmo má rozměry asi 100×500 metrů. U přístrojů bez tlaku vytéká kapalina z nádoby vlastní vahou a proud kapiček volně dopadá k zemi. U těchto druhů přístrojů musí být postřik proveden z malých výšek, nemá-li clona kapiček být odnesena vzdušnými proudy a rozptýlena ještě před dopadem k zemi.

K postřikování se používá lehčích typů letounů. Letoun, připravující se k útoku postřikem, brání se při palbě DPL. vzdušným manévrem, anebo se přiblíží k palebnému postavení baterie přízemním náletem, při čemž se snaží dosíci překvapení využitím předmětů a tvarů terénu k svému skrytu. Při postřiku nalétává letoun nad palebné postavení v podélné ose a běře v úvalu také vítr. Za postřiku pálí z kulometů na živé cíle nebo shodí i lehké pumy. Útok může též provádět několikačlenný roj letounů, letících při postřiku v jedné přímce a v stejné výši. Roj letounů může napadnout postupně všechny protiletadlové baterie v prostoru a postřik pak provádí střídavě jeden z letounů, při čemž ostatní jej buď doprovázejí, nebo jen z určitého prostoru ochraňují před útokem protivníkovy letectva.

Při postřiku z letounu se používá trvalých bojových chemických látek. Se střelecko-technického stanoviska je téměř nemožné rozmístit protiletadlovou baterii v terénu tak, aby nebyla zároveň celá zasažena postřikem.

Příznaky postřiku.

Často bude možno uvidět dalekohledem již na určitou vzdálenost nádobu s bojovou chemickou látkou, umístěnou pod trupem letounu. Letoun nalétává na baterii nízkým náletem a co možná v podélné ose. Při větších výškách je za slunečního počasí dobře vidět padající clonu kapiček. Jemné kapičky v pásmu zamořeném postřikem jsou ovšem v nasazené masce těžko viditelné.

Ochrana baterie proti postřiku musí být organisována a zajištěna tak, aby bojová činnost baterie napadené postřikem nebyla přerušena. Žádný stát si nemůže z hospodářských důvodů dovolit, aby vyzbrojil své válečné armády gumovými obleky, nehledě k tomu, že nošení takových obleků by bylo v boji nemožné. Dostačující ochranou před postřikem bojovou chemickou látkou pro osoby protiletadlové baterie jsou ochranné pláštěnky, gumové boty a ochranné rukavice. Jemné přístroje, které nelze normálním způsobem asanovat, a materiál, s kterým přichází obsluha při střelbě do přímého styku, je nutno chránit proti postřiku povlaky (přikrývkami). Příprava baterie k ochraně proti postřiku smí trvat nejvýše několik vteřin, proto musí býti ochranné prostředky stále při ruce. Při postřiku zůstanou všechny osoby na svých bojových stanovištích. Činnost baterie bude znemožněna pouze po dobu přípravy k ochraně a po dobu postřiku letounem. Ihned po dopadu kapiček odhodí osoby ochranné pláštěnky a odstraní povlaky s materiálu. Tím okamžikem je baterie schopna další bojové činnosti; plynové masky musí zůstat ovšem i nadále v poloze ochranné. Při pohybu osob v zamořeném prostoru je zapotřebí zvýšené opatrnosti a každý zbytečný pohyb v palebném postavení musí býti zastaven.

Jsou-li osoby baterie chráněny pouze ochrannými pláštěnkami, nikoli však gumovými botami a ochrannými rukavicemi, vzniká nebezpečí, že budou zasaženy kapalinou bojové chemické látky, nezachovájí-li přísná bezpečnostní opatření. Dokud prodlévají orgány baterie na svých stanovištích, která byla ochráněna před dopadem kapiček ochrannou pláštěnkou, nehrozí jim nebezpečí, že budou zasaženy kapalinou plynu. Každý pohyb v zamořeném pásmu je však nebezpečný, protože obyčejná obuv proti účinku kapaliny nechrání. Aby byla umožněna střelba baterie, je nutno ihned po provedení postřiku asanovat prostor, potřebný pro pohyb osob při střelbě. Tuto rychlou asanaci provede každá baterie sama; potřebný asanační materiál musí býti předem připraven a uložen tak, aby byl ihned po ruce. Všechny předměty, s kterými se osoby při střelbě musí stýkat, musí býti chráněny před postřikem povlaky a přikrývkami (též zásoby střeliva). O ochranu příslušného materiálu se zásadně starají ty osoby, které se při střelbě s tímto materiálem stýkají. V celém prostoru palebného postavení musí býti připravena možnost asanovat obuv. Jakmile to dovolí bojová situace, provede se asanace průchodů, potřebných pro odchod osob ze zamořeného prostoru (co možná proti větru).

Všeobecně lze soudit o leteckém postřiku, že sice zasáhne velmi rušivě do bojové činnosti baterie, avšak její bojovou činnost neznemožní. Zpravidla bude výhodnější přemístit baterii do záměrného postavení, nežli provádět asanaci celého zamořeného prostoru. V každém případě přinutí útočník baterii postřikem k dlouhodobému nošení plynové masky, k provádění bezpečnostních a ochranných opatření při střelbě v zamořeném prostoru a dosáhne toho, že budou zraněny osoby nedostatečně chráněné nebo neopatrné.
